ARKUSZ ZAWIERA INFORMACJE PRAWNIE CHRONIONE DO MOMENTU ROZPOCZĘCIA EGZAMINU!

Miejsce na naklejkę

MHI-R1_1P-092

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ ROK 2009

Czas pracy 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 28 stron (zadania 1 – 26). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy materiałów źródłowych, a część trzecia napisania krótkiego wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **50 punktów**

Wypełnia zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Część I *(20 punktów)*

Zadanie 1. *(1 pkt)*

Przeczytaj zamieszczone w tabeli fragmenty tekstów źródłowych i określ, których państw starożytnych one dotyczą. Nazwy tych państw wpisz w odpowiednich rubrykach obok tekstów.

Fragment tekstu źródłowego	Państwo starożytne
1. *Amenhotep, boski władca Heliopolis; syn [Amona], […] spłodzony […] do objęcia władzy, którą [bóg] zdobył i wyniósł go jako samego króla na tron żyjących. […]. Wszystkie krainy [są] w strachu przed nim.* *Inskrypcja Amenhotepa II wyryta w świątyni*	
2. *[…] z woli Ahuramazdy zostałem […] królem. Kraje […] składały mi daninę. […] Z woli Ahuramazdy kraje te podporządkowały się moim prawom. Co przykazałem, one wykonywały posłusznie.* *Napis Dariusza na skale w Behistun*	
3. *Byłem najwyższym kapłanem, augurem, członkiem kolegium piętnastu kapłanów dla składania ofiar […]. Uchwałą senatu imię moje włączone zostało do hymnu kapłanów Marsa.* *Fragment autobiografii Oktawiana Augusta*	

Źródło: S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej,* Kraków 1999, s. 18-19, 60-61, 263.

Zadanie 2. (*1 pkt*)

Na fotografiach zamieszczonych na następnej stronie przedstawiono trzy monety (awersy i rewersy). Wpisz liczby odpowiadające właściwym podpisom monet.

1. Moneta rzymska
2. Moneta arabska
3. Moneta chińska
4. Moneta grecka

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

A. .....

B. .....

C. .....

Źródła: http://commons.wikimedia.org/wiki/; http://www.klaser.pl; http://www.moneta.vir.pl

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1.	2.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 3. (*1 pkt*)

Wykonaj polecenia A, B i C, wybierając spośród podanych odpowiednie nazwy bitew stoczonych w starożytności.

bitwa pod Platejami, bitwa pod Maratonem, bitwa pod Zamą, bitwa pod Cheroneą, bitwa w wąwozie Termopile, bitwa pod Issos

A. Podaj nazwę bitwy chronologicznie pierwszej.

.....

B. Podaj nazwę bitwy, w której przeciwnikami Greków byli Macedończycy.

.....

C. Podaj nazwę bitwy stoczonej przez Rzymian z Kartagińczykami.

.....

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Na podstawie fragmentów biografii i danych z tablicy genealogicznej zamieszczonej na następnej stronie wypełnij tabelę, wpisując właściwych przedstawicieli dynastii Rurykowiczów.

Fragmenty biografii	Imiona i przydomki przedstawicieli dynastii Rurykowiczów
1. Na czele wojsk Nowogrodu rozgromił armię szwedzką nad Newą. Pokonał Krzyżaków na zamarzniętym Jeziorze Pejpus. Po podboju Rusi przez Mongołów był zwolennikiem porozumienia ze Złotą Ordą. Został ogłoszony świętym Kościoła prawosławnego.	
2. Odparł trzy najazdy wielkiego księcia litewskiego Olgierda – ojca Władysława Jagiełły. Starał się wykorzystać zamęt w Złotej Ordzie i wywalczyć niepodległość. Rozgromił nad Donem armię emira Mamaja.	
3. Zlikwidował większość dzielnic, konfiskując dobra przeciwników. Z królem Kazimierzem Jagiellończykiem zawarł traktat pokojowy kończący ekspansję litewską na wschód.	

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Fragment tablicy genealogicznej dynastii Rurykowiczów

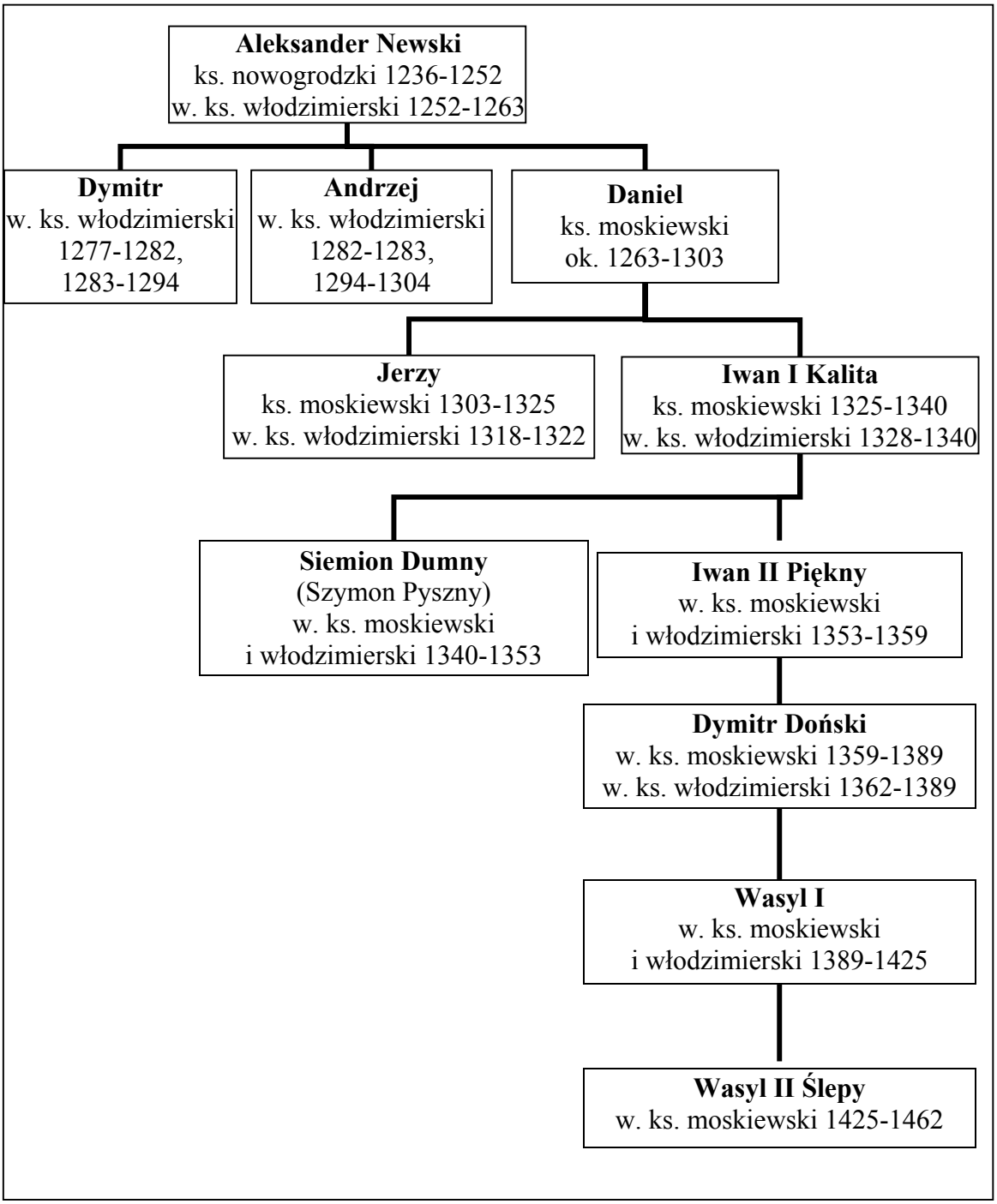

Na podstawie: L. Bazylow, P. Wieczorkiewicz, *Historia Rosji*, Wrocław 2005, s. 568, 569; J. E. Morby, *Dynastie świata. Przewodnik chronologiczny i genealogiczny*, Kraków 1994, s. 284-285.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	3.	4.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Na podstawie diagramów wykonaj polecenia A i B.

Struktura zawodowa mieszkańców miast w Polsce w XV wieku

Miasta liczące ok. 2000 mieszkańców, np. Poznań, Warszawa

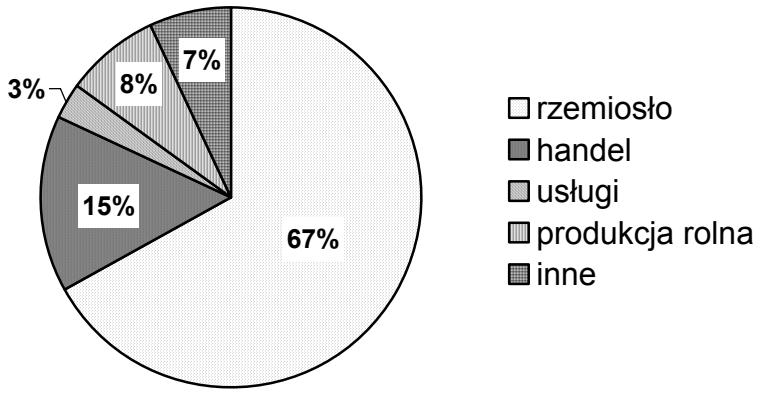

Miasta liczące ok. 1000 mieszkańców, np. Sieradz

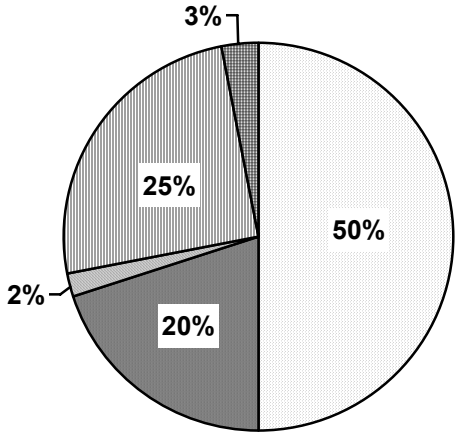

Miasta liczące ok. 400 mieszkańców, np. Mińsk Mazowiecki

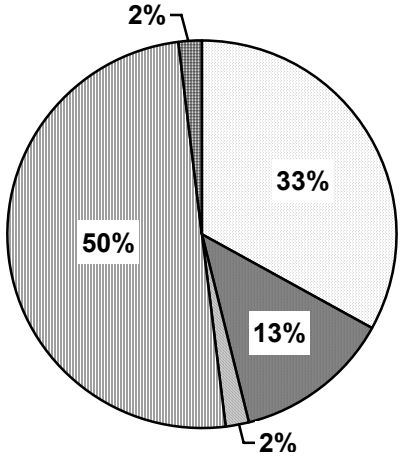

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 3, Kraków 1999, s. 267.

A. Wyciągnij wniosek dotyczący relacji między liczbą mieszkańców miast i procentowym udziałem w ich strukturze zawodowej osób zatrudnionych w rzemiośle.

.....

.....

B. Wyciągnij wniosek dotyczący relacji między liczbą mieszkańców miast i procentowym udziałem w ich strukturze zawodowej osób zatrudnionych w produkcji rolnej.

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 6. *(1 pkt)*

Wybierz element wyposażenia kościoła, którego zdobnictwo jest charakterystyczne dla gotyku, i uzupełnij zdanie.

A.

B.

C.

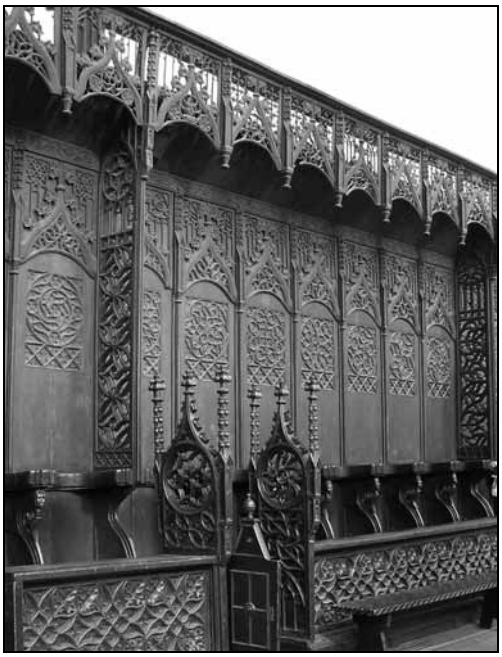

D.

Źródła: http://commons/wikimedia.org/wiki; *Miejsca święte*, nr 7, 2006, s. 17; *Fara lubartowska*, Lubartów 1997, s. 22.

Fotografię przedstawiającą element wyposażenia kościoła, którego zdobnictwo jest charakterystyczne dla gotyku oznaczono literą ..... **.**

Wypełnia egzaminator!	**Nr zadania**	**5.**	**6.**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**
	Uzyskana liczba pkt		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 7. *(1 pkt)*

Wśród wymienionych faktów z historii Anglii wskaż dwa, które miały miejsce w średniowieczu. W tabeli obok tych wydarzeń wstaw znak „X”.

Wydarzenie	Odpowiedzi
Powstanie Kościoła anglikańskiego	
Dyktatura Oliviera Cromwella	
Zwycięstwo wojsk Wilhelma Zdobywcy w bitwie pod Hastings	
Pokonanie hiszpańskiej Niezwyciężonej Armady	
Powstanie parlamentu angielskiego	

Zadanie 8. (*2 pkt*)

Przeczytaj tytuły czterech rozdziałów monografii historycznej i wykonaj polecenia.

Czeski zapalnik i pierwsze cesarskie zwycięstwo

Duński słomiany ogień i drugie zwycięstwo cesarskie

Najazd szwedzki i trzecie zwycięstwo cesarskie

Interwencja francuska i cesarska klęska

Źródło: J.F. Noël, *Święte cesarstwo*, Warszawa 1998, s. 150-153.

A. Podaj nazwę wojny, której dotyczą rozdziały pracy opatrzone tymi tytułami.

.....

B. Na podstawie własnej wiedzy podaj nazwę kraju, którego sytuację po zakończeniu tej wojny charakteryzuje poniższy tekst.

[...] zginęli wszyscy przywódcy [...] powstania i wybitniejsi uczestnicy wojny, majątki ich uległy konfiskacie, przekazano je przeważnie arystokracji i szlachcie pochodzenia niemieckiego. [Kraj] został przekształcony z niezależnego prawie królestwa w prowincję monarchii habsburskiej. Nastąpił głęboki upadek kultury.

Źródło: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1993, s. 765.

Nazwa kraju: .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 9. *(2 pkt)*

Na podstawie fragmentów trzech listów władczyni Rosji Katarzyny II, w których komentuje ona aktualne wydarzenia w Polsce, wykonaj polecenia A i B.

Źródło 1. Fragment listu Katarzyny II do Woltera

Nie znaleźliśmy innego wyjścia, by zabezpieczyć nasze granice przed atakiem konfederatów, [...] jak tylko rozszerzyć te granice. Zajęcie w tych dniach Dźwiny i Dniepru dokonało tego: przyznasz chyba, że kto nie słucha rozsądku, płaci za to.

Źródło 2. Fragment listu Katarzyny II do Fryderyka II Wielkiego

Ze wszystkich pretendentów do korony ma najmniejsze możliwości jej otrzymania, tak więc w konsekwencji będzie miał zobowiązania w stosunku do tych, z rąk których ją otrzyma.

Źródło 3. Fragment listu Katarzyny II do Aleksandra Suworowa

Znany wam z pewnością Kościuszko, podburzywszy Polskę, w swych kontaktach z potworami rządzącymi Francją zamierza wszędzie rozsiewać bunt na złość Rosji.

Źródło: W. A. Serczyk, *Poczet władców Rosji*, Londyn 1992, s. 147, 151, 158.

A. Podaj adresata listu napisanego najwcześniej przez Katarzynę II.

.....

B. Wyjaśnij, o kim Katarzyna II pisze w podkreślonym fragmencie listu (źródło 3.).

.....

Zadanie 10. *(1 pkt)*

Wśród podanych w tabeli zdań jedno jest fałszywe. Obok tego zdania napisz słowo *fałsz.*

1. **„Więźniem Watykanu”** ogłosił się papież, protestując przeciwko okupacji Rzymu przez wojska niemieckie.	
2. **Encyklika *Rerum novarum*** głosiła potrzebę solidaryzmu społecznego i stała się ideową podstawą chrześcijańskiej demokracji.	
3. **Sobór Watykański II** zwołany przez papieża Jana XXIII wprowadził w Kościele katolickim liturgię w językach narodowych.	

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	7.	8.A.	8.B.	9.A.	9.B.	10
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 11. *(1 pkt)*

Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni (np. *Działania zbrojne na terenie Generalnego Gubernatorstwa i ziem wcielonych do Rzeszy w latach 1943–1945).*

Na podstawie: H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Losy państwa i narodu do 1939 roku*, Warszawa 2003, s. 354.

Tytuł mapy: .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 12. *(1 pkt)*

Przedstawiona fotografia pokazuje targ na placu za Żelazną Bramą w Warszawie w II połowie XIX wieku. Przeanalizuj źródło i sformułuj dwa argumenty odnoszące się do treści fotografii, które potwierdzają czas jej wykonania.

Źródło: D. Kobielski, *Warszawa na fotografiach z XIX wieku*, Warszawa 1982, s. 176.

- .....
  .....

- .....
  .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	11.	12.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 13. *(2 pkt)*

Zapoznaj się z wykresem i wykonaj polecenia A i B.

Imigracja do Stanów Zjednoczonych w latach 1859–1866

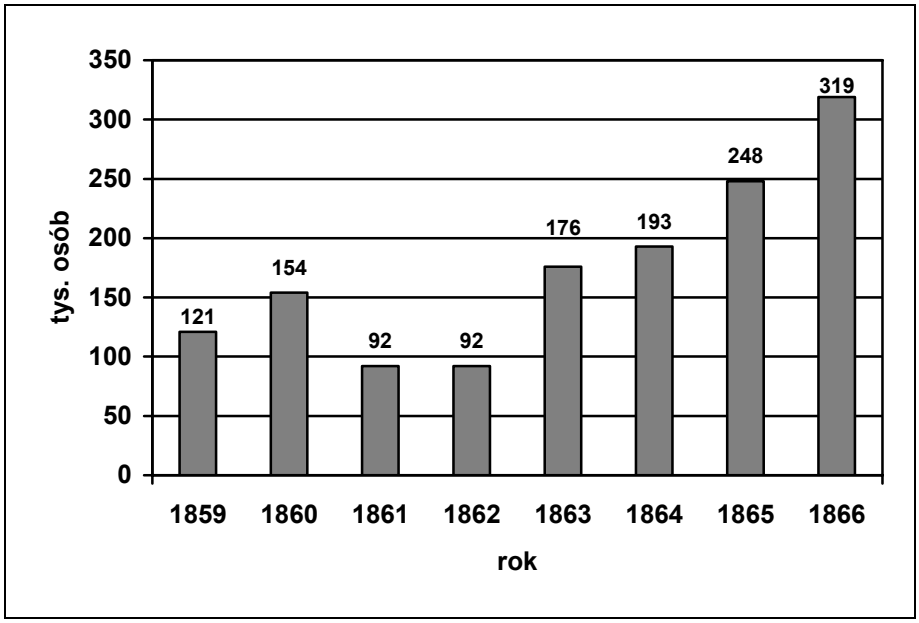

Na podstawie: L. Mendelson, *Teoria i historia kryzysów i cykli ekonomicznych*, t. II, Warszawa 1960, s. 589.

A. Na podstawie wykresu wymień lata, w których imigracja do Stanów Zjednoczonych była najniższa.

.....

B. Podaj wydarzenie polityczne w Stanach Zjednoczonych, które stało się przyczyną spadku imigracji.

.....

Zadanie 14. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu wykonaj polecenia A i B.

Bitwa […] przeszła do historii. Rosjanie mimo przeważających sił, ponieśli błyskawiczną klęskę. Dwie piąte jednostek sowieckich dostało się do niewoli, reszta uciekła w pośpiechu i bezładzie […]. Ocalała nie tylko Warszawa, ocalała nie tylko Polska. Zwycięstwo nad Wisłą załamało marsz wojsk bolszewickich na Europę. […] Bolszewicka wizja wzniecenia rewolucji światowej na trupie Polski rozwiała się wtedy zupełnie. Ćwierć tysiąclecia przedtem oręż polski dokonał podobnego rozstrzygnięcia, kiedy Jan Sobieski rozbił armię turecką pod Wiedniem.

Źródło: A. Piłsudska, *Wspomnienia*, Warszawa 1997, s. 238.

A. Podaj nazwę i datę roczną bitwy opisanej przez Aleksandrę Piłsudską.

- Nazwa: .....
- Data roczna: .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

B. Wyjaśnij, jakie podobieństwo dostrzega Aleksandra Piłsudska w <u>znaczeniu ideowym</u> tej bitwy i odsieczy wiedeńskiej dla dziejów Europy.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. *(2 pkt)*

Przeczytaj wiersz Mariana Piechala o wydarzeniach w jednym z państw socjalistycznych po II wojnie światowej i wykonaj polecenia A i B.

Jak to? Więc kwiaty pod pomnikiem
tego, co zwał się Bem, to zbrodnia –
że trzeba było ciąć te kwiaty,
ten kwiat narodu, kosą ognia?

Więc nićmi krwi i kul igłami
trza zszywać sztandar socjalizmu
i stawać murem z dział i czołgów
między Ideą a Ojczyzną?

Czyżby się tak sens mowy ludzkiej
w przekładzie na węgierski zmienił,
że trzeba było go przywracać
językiem strzałów i płomieni?

Źródło: Informator. *Wystawa [...],* Muzeum Historyczne m.st. Warszawy 2006.

A. Podaj miejsce i czas wydarzeń (nazwę państwa i datę roczną), o których opowiada wiersz.

- Nazwa państwa: .....
- Data roczna: .....

B. Spośród przedstawionych niżej wydarzeń z XIX wieku wypisz dwa, w których uczestniczył bohater wymieniony w wierszu.

powstanie listopadowe, powstanie styczniowe, rewolucja lipcowa,
wojna krymska, Wiosna Ludów

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	13.A.	13.B.	14.A.	14.B.	15.A.	15.B.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

TEMAT: PRZEMIANY W GOSPODARCE OD STAROŻYTNOŚCI DO XX WIEKU

Część II – Analiza źródeł wiedzy historycznej (*10 punktów*)

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi (źródła A-K). Następnie wykonaj polecenia zamieszczone w arkuszu odpowiedzi (zadania 16-25).

Źródło A
Uprawa roli w Delcie [Nilu] według greckiego historyka Herodota

Herodot, *Dzieje*, ks. II, 14, [w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej,* Kraków 1999, s. 16.

[Mieszkańcy Delty] […] z najmniejszym trudem zbierają plony z ziemi: wszak nie potrzebują się biedzić, żeby pługiem rozrywać bruzdy albo kopać, […] każdy obsiewa swoją rolę i wypuszcza na nią świnie, a kiedy one wdeptały nasienie w ziemię, oczekuje żniw […].

Źródło B
Porady dla rolnika zawarte w poemacie greckiego poety Hezjoda

Hezjod, *Prace i dnie*, [w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej,* Kraków 1999, s. 75-76.

Pomyśl, jak pozbyć się nędzy i głodu uniknąć niedoli.
Załóż wpierw dom i weź żonę, kup woły do pracy na roli.
Potem o sprzęt się postaraj, byś wszystko miał w domu u siebie,
Żebyś do innych nie chodził, daremnie ich prosząc w potrzebie. […]
Módl się, gdy orać zaczynasz, gdy pługa trzymając uchwyty
Woły popędzasz biczyskiem ciągnące płużysko pasami.
W ślad niechaj kroczy z tobą młody niewolnik z grabiami,
Ptactwo niech raźnie odstrasza i ziarna niech ziemią powleka.

Źródło C
Żegluga po Eufracie opisana przez greckiego historyka Herodota

Herodot, *Dzieje*, ks. I, 194, [w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej,* Kraków 1999, s. 49.

[…] statki, które jadą rzeką w dół do Babilonu, są całkiem okrągłe i ze skóry. Mianowicie w kraju Armeńczyków, którzy mieszkają powyżej Asyrii, ścinają oni wierzby, z których sporządzają szpongi* okrętów; dokoła nich naciągają od zewnątrz ubezpieczające skóry […] [i] wypełniają je trzciną; pędzą tak cały ten statek, obciążony towarami rzeką w dół; przewożą na tych statkach głównie beczułki z drzewa palmowego, napełnione winem. […] Skoro żeglarze przybędą do Babilonu i wyładują swój towar, sprzedają zaraz […] szpongi statku i całą trzcinę […]. Albowiem przeciw prądowi rzeki jechać niepodobna, gdyż jest ona rwąca [...].

* szponga – deska użyta do spojenia konstrukcji

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Źródło D
Prawo dla miasta Krakowa nadane przez Władysława Łokietka w 1306 roku

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 8, Warszawa 1959, s. 19.

[…] aby […] kupcy [jadący] z Węgier lub ze Sącza, lub z jakichkolwiek innych miejsc z miedzią i innymi towarami […] ich w kraju rozprowadzać nie śmieli, jeśli przedtem wymieniona miedź i towary do Krakowa sprowadzone nie zostały złożone na składzie i tamże naszym mieszczanom krakowskim sprzedane […].

Źródło E
Dokument rady miasta Frankfurtu z 1432 roku

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 8, Warszawa 1959, s. 14-15.

Mistrzowie cechu tkaczy wełny we Frankfurcie postanowili w interesach cechu określić, jaką ilość sukna ma prawo każdy rzemieślnik wyprodukować i zanieść na targ. Odczytali swój spis i prosili radę o zatwierdzenie go […]. Rada zezwoliła […] na ustanowienie następującej zasady: żaden mistrz nie ma prawa wyrabiać […] większej ilości sukna, niż to na niego przypadało. Każdy, kto naruszy to postanowienie, […] płaci karę w wysokości 5 grzywien od sztuki sukna. […] Zaś liczby wyrobu sukna na jarmark przez mistrzów cechowych są następujące: 11 ludzi wyrabia po 30 sztuk, 22 ludzi – po 24 sztuki, 10 ludzi – po 16 sztuk […].

Źródło F
Ludwik Krzywicki o społecznych skutkach inflacji

[w:] *Wielka historia Polski*, t. 9, Kraków 2003, s. 118.

Ludwik Krzywicki (1859–1941) – socjolog, ekonomista, polityk

W końcu lata roku 1920 jeden z osadników otrzymał od Okręgowego Inspektoratu Pomocy Rolnej we Lwowie 12 koni i wystawił za nie skrypt dłużny na kwotę 1 200 000 marek polskich (mkp), co odpowiadało mniej więcej ówczesnej wartości 12 koni na rynku. Dług był niezwaloryzowany i pozostał nim aż do spłaty w grudniu 1923 roku. Osadnik zwrócił Bankowi Rolnemu jak należało: 1 200 000 mkp, czyli taką kwotę, za którą w końcu grudnia 1923 roku można było nabyć co najwyżej 1 kg mięsa. A więc za dwanaście koni jeden kilogram mięsa! Postępowanie takie było bodaj zasadą w praktyce Skarbu. […]
Pewien włościanin w lecie 1923 roku, chcąc kupić konia, sprzedaje krowę i rocznego byczka. Suma uzyskana wystarczała w dniu sprzedaży na kupno konia, jednak nie mogąc znaleźć okazu odpowiedniego, chłop odkłada transakcję na inny dzień. W jednym z najbliższych tygodni kwota poprzednia jest już niedostateczna, wobec czego chłop sprzedaje dodatkowo sztukę trzody chlewnej wagi 360 funtów. Jednak i ta suma nie pokrywa ceny konia. A nawet po dodatkowej jeszcze sprzedaży jałówki, kupno konia staje się niedościgłym marzeniem. Zrezygnowany włościanin kupuje za całą sumę – cztery cembrowiny do studni.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Źródło G

Lokalizacja Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz zużycie energii elektrycznej, nawozów sztucznych i żelaza w tzw. Polsce A i B

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 9, Kraków 2003, s. 244; J. Skodlarski, *Zarys historii gospodarczej Polski*, Warszawa 2005, s. 294.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Źródło H

Rysunek Jerzego Zaruby z 1950 roku zatytułowany *Fundamenty*

[w:] M. Kallas, *Historia ustroju Polski X–XX w.*, Warszawa 2001, il. 80.

Jerzy Zaruba (1891–1971) – malarz, grafik, karykaturzysta

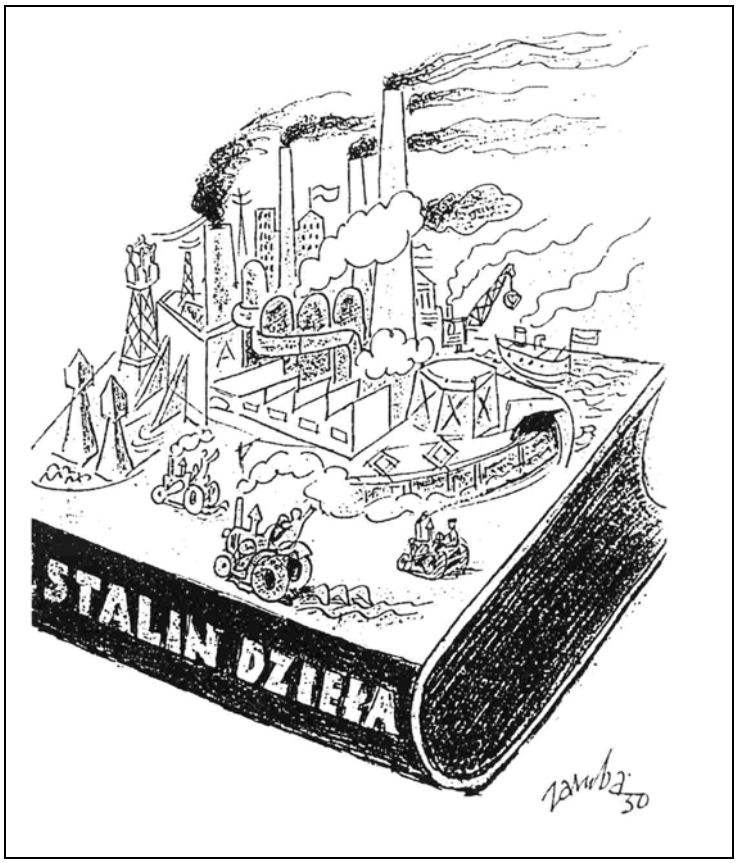

Źródło I

Fragment pracy współczesnego historyka Wojciecha Roszkowskiego

[w:] W. Roszkowski, *Historia Polski 1914–2004,* Warszawa 2005, s. 221, 223.

Na II Zjeździe PZPR w marcu 1954 roku dokonano czwartej już korekty Planu 6-letniego. W uchwale zjazdowej podkreślono dysproporcje w rozwoju gospodarki: niedostateczny wzrost produkcji rolnej, niedobory artykułów konsumpcyjnych i braki surowcowe. Postanowiono przyspieszyć rozwój rolnictwa zwiększając pomoc dla gospodarstw uspołecznionych, zwiększyć import surowców dla przemysłu lekkiego oraz podnieść tempo wzrostu produkcji w działach wytwarzających na potrzeby rynku. […] przesunięto nakłady inwestycyjne z produkcji dóbr inwestycyjnych na wytwarzanie artykułów konsumpcyjnych. Manewr gospodarczy stawał się konieczny ze względu na sytuację rynkową […]. Poprawa [rezultatów Planu 6-letniego] miała być efektem nakładów państwowych i centralnie sterowanego entuzjazmu, a nie usprawnień technicznych i organizacyjnych. […] Doktrynalne preferencje dla mało wydajnych i deficytowych PGR oraz spółdzielni […] uniemożliwiały zwiększenie produkcji żywności. […] Sytuację pogarszała niegospodarność partyjnych biurokratów […] spętanych ogromną liczbą przepisów, niereagowanie gospodarki planowej na potrzeby społeczne oraz zła organizacja.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Źródło J

Udział akumulacji* w dochodzie narodowym Polski w latach 1950–1956

Na podstawie: W. Roszkowski, *Historia Polski 1914–2004*, Warszawa 2005, s. 214, 221, 223.

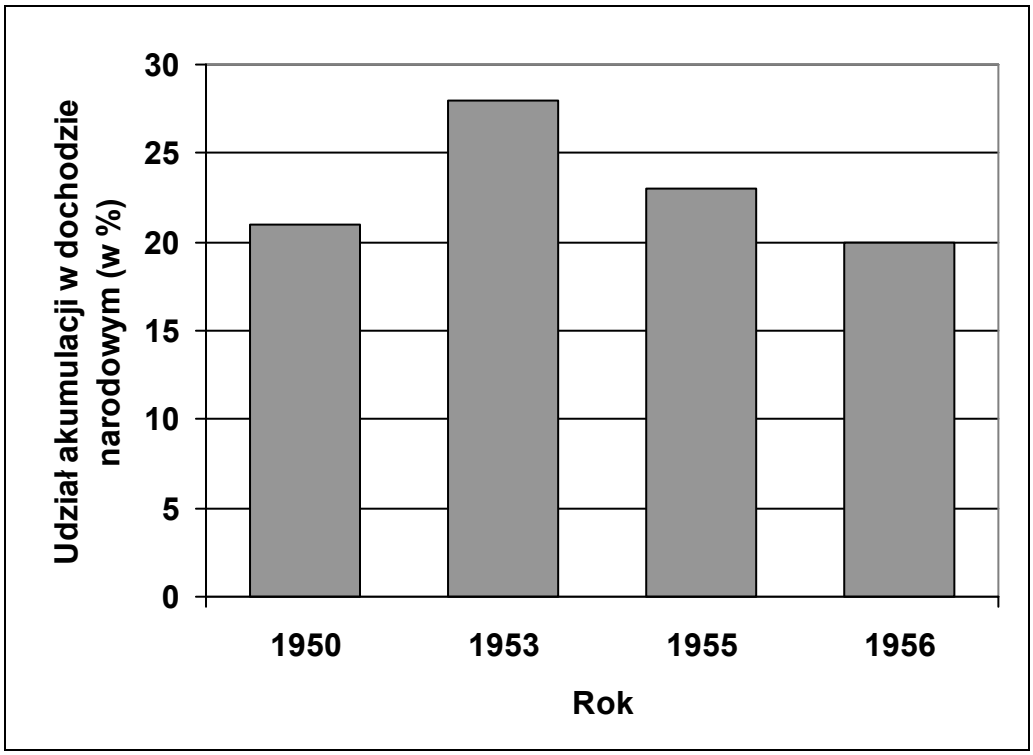

* akumulacja – część dochodu narodowego przeznaczona głównie na inwestycje

Źródło K

Wyniki Planu 6-letniego

Na podstawie: W. Roszkowski, *Historia Polski 1914–2004*, Warszawa 2005, s. 221, 222.

Plan 6-letni (1950–1955)		
Wybrane wskaźniki	**Planowany wzrost (w %)**	**Osiągnięty wzrost (w %)**
Dochód narodowy	112	73
Zatrudnienie	60	56
Inwestycje	140	136
Produkcja rolna	50	13
Płace realne	40	27**

** według oficjalnych danych. Natomiast Roszkowski podaje, że płace realne w rzeczywistości wzrosły zaledwie o kilka procent.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

ARKUSZ ODPOWIEDZI

Na podstawie źródeł A i B

Zadanie 16. (*1 pkt*)

Wymień dwie różnice w technice uprawy roli w Delcie [Egipcie Dolnym] i w starożytnej Grecji.

- .....

  .....

- .....

  .....

Na podstawie źródeł A i B oraz własnej wiedzy

Zadanie 17. (*1 pkt*)

Podaj najważniejszą przyczynę różnic w technice uprawy roli w starożytnym Egipcie i starożytnej Grecji.

.....

.....

Na podstawie źródła C

Zadanie 18. (*1 pkt*)

Wyjaśnij, dlaczego demontaż statków w Babilonie był dla żeglarzy koniecznością i w jaki sposób zmniejszano wynikające z tego powodu straty.

Przyczyna demontażu statku: .....

.....

Sposób zmniejszania strat: .....

.....

Na podstawie źródła D

Zadanie 19. (*1 pkt*)

Podaj nazwę zacytowanego prawa, które otrzymał Kraków, i wyjaśnij, jakie korzyści płynęły z jego nadania dla rozwoju rzemiosła w mieście.

Nazwa: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	16.	17.	18.	19.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt				

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Na podstawie źródła E

Zadanie 20. (*1 pkt*)

Oceń możliwy wpływ decyzji cechu na produkcję sukienniczą we Frankfurcie. Uzasadnij ocenę.

Ocena: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Na podstawie źródła F

Zadanie 21. (*1 pkt*)

Wyciągnij wniosek dotyczący różnych następstw inflacji, uwzględniając dwa przykłady podane w tekście.

.....

.....

.....

.....

.....

Na podstawie źródła G

Zadanie 22. (*1 pkt*)

Wśród podanych w tabeli zdań jedno jest fałszywe. Obok tego zdania napisz słowo *fałsz*.

1. Budowa COP służyła niwelowaniu różnic między terenami Polski gospodarczo rozwiniętymi a zacofanymi.	
2. Na terenie Polski B zużywano o połowę mniej nawozów sztucznych i żelaza niż na terenie Polski A.	
3. W granicach COP znalazły się tereny o dawnych tradycjach przemysłowych oraz obszary typowo rolnicze.	

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Na podstawie źródła H

Zadanie 23. (*1 pkt*)

Zinterpretuj przedstawiony rysunek.

.....

.....

.....

.....

.....

Na podstawie źródeł I i J

Zadanie 24. (*1 pkt*)

Wytłumacz, w jaki sposób zmieniał się udział akumulacji w dochodzie narodowym w latach 1950–1956, i podaj, kto decydował o tych zmianach.

.....

.....

.....

.....

na podstawie źródeł I, J i K

Zadanie 25. (*1 pkt*)

Oceń, czy decyzje podjęte w 1954 roku pozwoliły na osiągnięcie planowanego wzrostu wskaźników wymienionych w tabeli. Podaj dwa czynniki, które miały wpływ na zaprezentowane wyniki Planu 6-letniego.

Ocena: .....

.....

.....

Czynniki:

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	20.	21.	22.	23.	24.	25.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Część III – Wypracowanie (*20 punktów*)

Zadanie 26. (*20 pkt*)

Zadanie zawiera dwa tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania.

Temat I

Scharakteryzuj przemiany w gospodarce Europy w XVI–XVII w.

Temat II

Scharakteryzuj sytuację gospodarczą na ziemiach polskich w latach 1815–1914.

Wybieram temat: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	26.
	Maks. liczba pkt	20
	Uzyskana liczba pkt	

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl